

Kennis, Innovatie, Meedoen

Beleid begrotingssubsidies VWS

22 september 2003

0 Inhoud

0	Inhoud	2
1	Achtergrond van deze nota	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Reikwijdte.....	3
1.4	Aanpak.....	4
2	Bevindingen	6
2.1	Subsidies door de jaren heen	6
2.2	Algemene bevindingen.....	6
2.3	Specifieke bevindingen per cluster	7
3	Contouren nieuw subsidiebeleid	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Kaders nieuw subsidiebeleid VWS	9
3.3	Prioriteiten nieuw subsidiebeleid: kennis, innovatie en meedoen	10
3.4	Juridische en bestuurlijke vormgeving	11
3.5	Hoe verder?.....	12
4	Consequenties van het nieuwe beleid voor instellingssubsidies	13
4.1	Vooraf	13
4.2	Subsidies die beëindigd worden	13
4.3	Subsidies die mogelijk overgedragen kunnen worden.....	19
4.4	Instellingen met een aanvullende korting	19
4.5	Overige instellingen waarmee de subsidierelatie wordt voortgezet	21

Bijlagen:

- A) Financieel overzicht
- B) Beleid voor het afbouwen van subsidies

1 Achtergrond van deze nota

1.1 Aanleiding

VWS heeft een lange traditie in het verlenen van subsidies. In de loop der jaren is een breed geschakeerd patroon aan subsidies ontstaan. Soms in de vorm van vaste (jaarlijkse) subsidies aan instellingen, soms in de vorm van incidentele of projectmatige financiële bijdragen. Hoewel er met subsidies veel goeds tot stand is gebracht, zijn er verschillende redenen voor een nieuw subsidiebeleid:

- Er is behoefte aan een nieuw subsidiebeleid voor VWS dat flexibeler is, innovatiever is, beter aansluit bij de VBVB-gedachte¹ (o.a. verzakelijking van de subsidierelatie) en meer past bij de actuele beleidsdoelstellingen van VWS en dit kabinet. Ook moet het meer aansluiten bij de zich wijzigende verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijksoverheid en maatschappelijke organisaties, mede in het licht van het kabinetsbeleid om de eigen verantwoordelijkheid van burgers te vergroten;
- Wij hebben, mede naar aanleiding van een verzoek van de Tweede Kamer (Motie Van As, 28600, nr 51), toegezegd de structurele subsidierelaties van het ministerie door te lichten en waar nodig te stroomlijnen;
- Het Hoofdlijnenakkoord van dit Kabinet bevat aanzienlijke bezuinigingen op via de begroting gefinancierde subsidies. Het betreft hier bezuinigingen op zowel zogenaamde instellings-subsidies als projectsubsidies. Instellingssubsidies worden verstrekt voor reguliere en doorlopende (jaar in jaar uit terugkomende) activiteiten van een instelling. Projectsubsidies daarentegen worden verstrekt voor specifieke en tijdelijke activiteiten². Het ministerie van VWS zal volgens het hoofdlijnenakkoord de komende jaren het volgende moeten bezuinigen: € 59 mln. in 2004, € 105 mln. in 2005 respectievelijk 2006, en € 127 mln. in 2007;
- Juridische overwegingen: in een aantal gevallen is de vraag gerezen of subsidie wel het juiste instrument is. Soms hebben subsidies de kenmerken van het tegen betaling leveren van goederen of diensten aan VWS. Subsidie is dan niet het juiste instrument. In dergelijke gevallen ligt opdrachtverlening meer in de rede.

1.2 Doel

Het doel van deze nota is tweeledig:

- Het schetsen van de contouren van een nieuw subsidiebeleid.
- Het realiseren van de benodigde besparingen.

1.3 Reikwijdte

Deze nota richt zich op alle begrotingsgefinancierde subsidies, zowel instellings- als projectsubsidies. Voor de instellingssubsidies heeft de nota rechtstreeks gevolgen (kortingen, overdracht, beëindiging), voor juridisch reeds verplichte projectsubsidies echter niet. Daar komt bij dat de doorlooptijd van dergelijke subsidies veelal beperkt is, zodat eventuele strijdigheid met het nieuwe subsidiekader slechts van tijdelijke aard is. Nieuwe projectsubsidies dienen echter onverkort te voldoen aan de uitgangspunten van het nieuwe subsidiebeleid. Instellingssubsidies die blijven bestaan zullen zoveel mogelijk naar het nieuwe beleidskader omgevormd worden.

¹ Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording.

² Waar gesproken wordt van instellingssubsidies wordt tevens bedoeld op subsidies onder een andere benaming maar met soortgelijke kenmerken (zgn. verkapte instellingssubsidies).

Subsidies vinden overigens niet alleen plaats in de sfeer van de begroting maar ook in de sfeer van de premies en tarieven die in de zorgsector gehanteerd worden. Dergelijke subsidies vallen buiten het bestek van deze nota. Het terrein van premies is apart onderzocht. Hetzelfde gebeurt voor de tarieven. Daarbij wordt dezelfde lijn gehanteerd als bij de begrotingsgefinancierde subsidies. In de opbouw van tarieven van het Centraal Orgaan Tarieven Gezondheidszorg (CTG) zijn in enkele gevallen bijdragen aan landelijke koepels en beroepsorganisaties opgenomen.

1.4 Aanpak

Onderzoeksopzet

Het nieuwe beleid is als volgt tot stand gekomen. Allereerst zijn de huidige subsidies geïnterviewd, geclusterd en tegen het licht gehouden. Vervolgens zijn de uitgangspunten en contouren van het nieuwe subsidiebeleid geformuleerd, daarbij ook rekening houdend met de bevindingen in de eerste fase. Ten slotte is bezien wat de consequenties hiervan zijn voor de huidige instellingsubsidies.

Vragen

Bij het doorlichten van de huidige subsidies zijn de volgende vragen gesteld:

- Past de subsidie bij de actuele beleidsdoelstellingen van VWS?
- Behoort de subsidie tot de verantwoordelijkheid van VWS of betreft het een verantwoordelijkheid van anderen (bijv. andere departementen, mede-overheden, sociale partners, beroepsgroepen, zorgverzekeraars)?
- Is de subsidie doeltreffend en doelmatig?
- Is subsidie juridisch gezien het juiste instrument of moet sprake zijn van een opdracht?

Bij doeltreffendheid gaat het om de mate waarin de subsidie bijdraagt aan het behalen van de beleidsdoelstelling. Doelmatigheid (of kosteneffectiviteit) heeft betrekking op de effecten van de subsidie, in relatie tot de ingezette middelen: meer effecten met dezelfde middelen of dezelfde effecten met minder middelen. Bij de juridische toets staat de vraag centraal of het subsidie-instrument wel terecht is toegepast en of niet eerder sprake is van het tegen betaling leveren van goederen of diensten. In dat geval zou sprake moeten zijn van een opdracht.

Clustering

Ten behoeve van een integrale analyse van de resultaten zijn de subsidies geclusterd naar de aard van de activiteiten die door de instellingen worden verricht en door VWS worden (mede-) gefinancierd³. De volgende clusters zijn daarbij onderscheiden:

- **1. Kennis:** instellingen die ten behoeve van VWS of anderen kennis verzamelen en bewerken, zich bezighouden met kwaliteits- en deskundigheidsbevordering door middel van onderzoek, informatie-uitwisseling, opleidingen, en het ontwikkelen en implementeren van richtlijnen en methodieken;
- **2. Voorlichting en informatie:** instellingen die informatie- en voorlichtingsactiviteiten ontplooiën. Het gaat om het bekendmaken en het verspreiden van kennis, soms gericht op een breed publiek, soms in antwoord op vragen van individuen;
- **3. (Landelijke steunfuncties) hulpverlening:** instellingen die activiteiten met een uitvoerend karakter op het terrein van hulpverlening en maatschappelijke opvang verrichten;
- **4. Belangenbehartiging en beroepsgroepen:** instellingen die overwegend een platformfunctie met een vertegenwoordigende of belangen behartigende rol vervullen en vanuit die rol ook bijdragen aan de professionalisering, kwaliteitsbevordering en positionering van hun achterban via training, opleiding en voorlichting;

³ Het is niet altijd mogelijk om een scherpe scheidslijn te trekken. Sommige instellingen ontplooiën een breed scala aan activiteiten en worden voor een combinatie van activiteiten gesubsidieerd. Waar daarvan sprake is heeft indeling plaatsgevonden op basis van het zwaartepunt van de gesubsidieerde activiteiten.

- **5. Vrijwilligerswerk en mantelzorg:** instellingen die direct of indirect bijdragen aan vrijwilligerswerk of mantelzorg;
- **6. Gezondheidsbevorderende instellingen:** instituten en uitvoeringsorganisaties gericht op volksgezondheid en preventie;
- **7. Sport:** landelijke instellingen die zich o.a. bezighouden met het organiseren van wedstrijden en competities, deskundigheidsbevordering, sportmedisch beleid, en topsportbeleid;
- **8. Overig:** instellingen die niet in één van bovenstaande clusters zijn onder te brengen.

2 Bevindingen

2.1 Subsidies door de jaren heen

Subsidies hebben altijd onder invloed gestaan van de inzichten over volksgezondheid, gezondheidszorg en welzijn, maar ook van inzichten over de rol en werkwijze van de overheid. Met het wijzigen van dergelijke inzichten, vonden ook veranderingen plaats in de structuur en financiering van deze beleidsterreinen (bijvoorbeeld toename AWBZ-verstrekingen) en de taakopvatting van de overheid (meer marktwerking, verzakelijking, resultaatgerichtheid). Het is dan ook niet verwonderlijk dat er thans een bont palet aan subsidies bestaat, met een grote verscheidenheid aan doelen en begunstigden.

Het subsidie-instrument is in de loop der jaren ingezet ten bate van tal van maatschappelijk nuttige en gewenste activiteiten. Subsidies kennen een lange geschiedenis binnen VWS. Voor zover bekend gaat het voor VWS terug tot de Eerste Wereldoorlog (1914-1918), toen de tuberculosebestrijding financieel door de overheid werd ondersteund. Dit was het begin van een beleid om via subsidies particuliere instanties en organisaties te stimuleren om – mede op initiatief van de overheid - bepaalde taken uit te voeren.

Eind zeventiger/begin tachtiger jaren van de vorige eeuw werd op welzijnsgebied een aanvang gemaakt met de decentralisatie van uitvoerend werk naar lagere overheden. Zo werd onder meer het algemeen maatschappelijk werk gedecentraliseerd naar gemeenten en provincies. Deze decentralisatietendens heeft zich in de jaren daarna doorgezet en werd geformaliseerd met de Welzijnswet in 1994. Die wet heeft als uitgangspunt dat het uitvoerende werk een taak is van de lagere overheden. Op basis van dit uitgangspunt werden diverse subsidieregelingen beëindigd.

Eind jaren tachtig kwamen ook de eerste grote bezuinigingsronden van de Rijksoverheid. In dat kader vond een heroriëntatie plaats op de kerntaken en werden opnieuw welzijnssubsidies geschrapt. Het verschijnen van de Welzijnsnota in 1995 versterkte dit proces en leidde tot een sterke focus op de zogenoemde landelijke instellingen (trechteroperatie), ten gevolge waarvan opnieuw subsidies werden heroverwogen. Ook op het gebied van de volksgezondheid vond een heroriëntatie plaats. Zo verscheen in 1992 de heroverwegingsnota volksgezondheidssubsidies. Hierin werd een min of meer systematisch onderscheid gemaakt tussen subsidies voor beleidsuitvoering, subsidiëring van bestaande organisaties en subsidies voor wetenschappelijk onderzoek. Met name deze laatste categorie heeft in de loop der jaren een geweldige vlucht genomen, zowel in de vorm van min of meer permanente subsidiëring van onderzoeksinstellingen als meer projectmatige subsidiëring voor incidenteel onderzoek.

2.2 Algemene bevindingen

In de loop der jaren is het totale subsidiegebouw uitgegroeid tot een geheel met onvoldoende samenhang. Er is sprake van een aantal tekortkomingen:

- Een aantal subsidies van VWS sluit niet (meer) aan op de actuele beleidsdoelstellingen en/of past niet (meer) binnen het beleidsterrein van VWS. Nieuwe subsidies worden toegekend, terwijl tegelijkertijd weinig bestaande subsidies worden beëindigd. Ter illustratie: bijna 50 procent van de onderzochte subsidies wordt reeds meer dan 10 jaar verstrekt;
- Er is sprake van aanzienlijke versnippering van subsidies en van overlap tussen instellingen. Die versnippering is mede het gevolg van het subsidiëren van kleine, specifieke doelgroepen en doet zich met name voor op het terrein van emancipatie, jeugd, sport en maatschappelijke hulpverlening;
- De achterliggende reden voor de financiële omvang van een aantal subsidies is moeilijk te achterhalen. De omvang van subsidies blijkt soms geen (duidelijke) relatie te hebben met de onderliggende activiteiten, maar op historische gronden te berusten;
- Sommige subsidiërelaties hebben zich gaandeweg ontwikkeld tot een verhouding waarbij het verrichten van diensten aan VWS (veelal onderzoeksopdrachten of bijvoorbeeld het in opdracht verrichten van voorlichtingscampagnes) op de voorgrond staat. Dit komt met name voor bij

instituten die kennis en expertise bezitten die voor beleidsvorming onontbeerlijk zijn geworden. Subsidies zijn daarvoor echter niet de geschikte rechtsvorm;

- Het op grote schaal gebruikmaken van instellingssubsidies leidt, door het structurele karakter ervan, tot een gebrek aan flexibiliteit;
- De regelgeving voor subsidiëring sluit niet goed aan bij de praktijk, hetgeen ook geconstateerd is door de Algemene Rekenkamer;
- Er wordt vaak te gemakkelijk gekozen voor het subsidie-instrument. Alternatieven voor het bereiken van hetzelfde doel, bijvoorbeeld het verstrekken van specifieke uitkeringen of het in eigen huis verrichten van de activiteiten (bij bijvoorbeeld RIVM of SCP) worden vaak onvoldoende onderzocht;
- Vaak worden subsidies niet (structureel) geëvalueerd. In de loop der jaren wordt onvoldoende gekeken of subsidies nog steeds zinvol en passend zijn.

2.3 Specifieke bevindingen per cluster

Onderstaand wordt ingegaan op de meer specifieke bevindingen per cluster.

Analyse-cluster 1: Kennis

- Er is zowel sprake van overlap tussen de gesubsidieerde instellingen onderling als tussen die instellingen en de 'eigen' instituten van VWS (RIVM, SCP);
- De kennisbehoefte van VWS is onvoldoende gedefinieerd. Het is ook vaak niet duidelijk wat VWS precies doet met de kennis die de kennisinstellingen voor VWS verzamelen;
- De wijze waarop VWS instellingssubsidie aan kennisinstellingen verstrekt, biedt onvoldoende ruimte voor actuele vragen. Er wordt te weinig flexibiliteit ingebouwd, waardoor er onvoldoende op de actualiteit kan worden ingespeeld. Vaak worden actuele of incidentele verzoeken alleen gehonoreerd tegen aanvullende subsidie;
- De aansturing van de kennisinstellingen is diffuus. Bepaalde instellingen krijgen subsidie vanuit verschillende directies van VWS. Dit is een situatie waarover zowel VWS als de kennisinstellingen ontevreden zijn.

Analyse-cluster 2: Voorlichting en informatie

- Het is niet duidelijk waarom bepaalde voorlichtings- en informatieactiviteiten via gesubsidieerde instellingen lopen en niet in eigen huis onder eigen regie plaatsvinden.

Analyse-cluster 3: (Landelijke steunfuncties) hulpverlening

- Rechtstreeks financieren van uitvoeringsactiviteiten (met name op het gebied van maatschappelijke zorg/welzijn) via het subsidie-instrument past niet bij de primaire verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en gemeenten. De uitvoerende verantwoording berust bij de gemeenten, die hiervoor geld krijgen uit het Gemeentefonds of via een specifieke uitkering.

Analyse-cluster 4: Belangenbehartiging en beroepsgroepen

- De beleidsprioriteiten van VWS komen thans onvoldoende tot uiting in het Fonds Patiënten, Gehandicapten, Ouderen (PGO - het voormalige Patiëntenfonds);
- Onder de noemer Landelijke Jeugd Organisaties (LJO's) worden 27 landelijke organisaties gesubsidieerd. Het overgrote deel van deze organisaties heeft dezelfde doelgroep, maar een verschillende achtergrond. Er is sprake van een aanzienlijke versnippering en daardoor ondoelmatigheid;
- VWS ondersteunt vanuit verschillende overwegingen een groot scala aan beroepsgroep-organisaties.

Analyse-cluster 5: Vrijwilligerswerk en mantelzorg

- Dit veld kenmerkt zich door versnippering. Het gaat hier om het opleiden van vrijwilligers (via de voormalige volkshogescholen), maar ook om het ondersteunen van organisaties die vrijwilligers en mantelzorgers werven en ondersteunen.

Analyse-cluster 6: Gezondheidsbevorderende instellingen

- Er zijn doublures tussen de inhoudelijke aandachtsgebieden en doelgroepen waar de gezondheidsbevorderende instellingen (GBI's) zich op richten. Meer afstemming van activiteiten en samenwerking tussen de GBI's zou tot doelmatigheidswinst kunnen leiden;
- De activiteiten van de GBI's moeten beter worden aangestuurd.

Analyse-cluster 7: Sport

- De financieringsstromen in de sport zijn zeer divers. Sportbonden ontvangen vaak meerdere subsidies: subsidies voor algemeen functioneren, deskundigheidsbevordering, sportmedisch beleid, en topsportbeleid.

Analyse-cluster 8: Overig

- Enkele instellingen doen uitvoerende taken voor VWS waarbij het de vraag is of deze taken wel passen bij de verantwoordelijkheid van dit departement en of daarvoor wel de meest geschikte financieringsvorm is gekozen;

3 Contouren nieuw subsidiebeleid

3.1 Inleiding

Het nieuwe subsidiebeleid van VWS moet de bezwaren ondervangen die verbonden zijn aan de huidige manier van werken en houvast bieden bij toekomstige subsidieaanvragen. Onderstaand worden de contouren van het nieuwe subsidiebeleid geschetst. Deze worden de komende maanden uitgewerkt.

3.2 Kaders nieuw subsidiebeleid VWS

Subsidies worden gekoppeld aan duidelijke en concrete doelen

VWS wil subsidies gericht verstrekken en richt zich daarbij op drie doelen: gezond en wel blijven (preventie, gezondheidsbevordering en welzijn), beter worden (genezen/ herstellen) en zorg voor kwetsbare groepen. Deze doelen nemen ook in de Beleidsagenda van VWS een prominente plaats in.

De verantwoordelijkheid van VWS is 'zorgen dat' in plaats van 'zorgen voor'

Het nieuwe subsidiebeleid appelleert nadrukkelijk aan de eigen verantwoordelijkheid van mensen en instellingen. Het ministerie moet zodanige voorwaarden scheppen dat anderen (zorgvragers, zorgverleners en zorgverzekeraars) de aan hen toebedachte rol kunnen vervullen en hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. Subsidies kunnen hieraan een wezenlijke bijdrage leveren, maar alleen als VWS daarin een duidelijke verantwoordelijkheid heeft. VWS treedt niet in de domeinen die tot de verantwoordelijkheid van zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten en burgers en hun vertegenwoordigers moeten worden gerekend.

Subsidies alleen nog in bijzondere gevallen

VWS verleent in de toekomst slechts nog subsidies in bijzondere situaties. De wet- en regelgeving en met name de andere reguliere financieringsstromen (premies, specifieke uitkeringen) vormen de kern van het instrumentarium van VWS en moeten in principe voldoende mogelijkheden bieden voor het realiseren van de beoogde doelen. Subsidies worden alleen ingezet op het moment dat deze instrumenten tekort schieten en inzet van (extra) geld noodzakelijk is. Uitgangspunt daarbij is tijdelijkheid. Het jaar in jaar uit subsidiëren heeft er te vaak toe geleid dat organisaties zich gaan oriënteren op VWS als financier in plaats van op hun eigen leden, achterban of de markt. Inzet van flexibeler middelen als projectsubsidies heeft de voorkeur. Slechts op een aantal duidelijk omschreven terreinen (zie verder) kunnen organisaties die actief zijn op het gebied van (maatschappelijke) zorg en gezondheid rekenen op structurele financiële steun van VWS.

VWS stuurt op afstand

VWS vindt het niet langer haar kerntaak om de uitvoering van het subsidiebeleid (in ieder geval het beoordelen en het administreren) ter hand te nemen. Door de uitvoering op afstand te plaatsen ontstaat een betere verbinding met de alledaagse praktijk, de problemen die daar spelen, de innovaties en goede ideeën die daar worden ontwikkeld. Daarnaast wil VWS de relaties met het veld ontvlechten. Door de uitvoering te bundelen en meer op afstand te plaatsen kan de verdeling van subsidies meer gericht en doelmatiger gebeuren. De uitvoering van het subsidiebeleid wordt dan gedaan door een beperkt aantal organisaties, die een herkenbaar profiel hebben in het veld waarop zij werken, in nauwe verbinding staan met de praktijk en die in staat zijn om de beoordeling en de administratie doelmatig en professioneel te organiseren. We willen geen grote, nieuwe uitvoeringsorganisaties bouwen. Om die reden zijn bestaande organisaties als eerste in beeld om de uitvoering ter hand te nemen.

Het bundelen en het op afstand plaatsen van de uitvoering van het subsidiebeleid kan op verschillende wijzen vorm krijgen. Deze staan beschreven in paragraaf 3.4. Een definitieve keuze zal worden gemaakt bij het uitwerken van het nieuwe subsidiebeleid.

3.3 Prioriteiten nieuw subsidiebeleid: kennis, innovatie en meedoen

De bovenstaande uitgangspunten geven een kader. Mede gelet op de beperkte budgettaire ruimte, moeten daarbinnen duidelijke prioriteiten worden gesteld. Voorrang krijgen subsidies op de volgende thema's:

- a. **Kennis.** Het vergaren, instandhouden en delen van essentiële kennis over (maatschappelijke) zorg en gezondheid. Subsidies worden ingezet voor het in stand houden van een landelijke kennisinfrastructuur op het gebied van gezondheidsbevordering, preventie, curatieve zorg, care (verpleging & verzorging, thuiszorg) en maatschappelijke zorg (welzijn).
- b. **Innovatie.** Het tijdelijk stimuleren van innovaties en ontwikkelingen die de beleidsterreinen van VWS ten goede komen. VWS ondersteunt met name die innovaties die een bijdrage leveren aan een modern stelsel van publieke voorzieningen op het terrein van zorg, gezondheid en maatschappelijke zorg (welzijn), en waarvoor ook co-financiers gevonden kunnen worden.
- c. **Meedoen.** Het versterken van de positie van kwetsbare groepen (gehandicapten, chronisch zieken), en van groepen die aan het zorgproces een belangrijke bijdrage leveren (mantelzorgers, vrijwilligers). Specifieke aandacht is ook nodig voor risicojeugd, de groep oorlogsgetroffenen en organisaties rond herdenken en gedenken van de Tweede Wereldoorlog.

Kennis

De zorg is een kennisintensieve sector. Voor het goed functioneren van de sector is het van groot belang dat de kennisinfrastructuur helder en herkenbaar is georganiseerd en zich bezighoudt met actuele vraagstukken op het gebied van beleid en uitvoeringspraktijk. Organisaties en werkers in de zorg moeten weten waar ze kennis vandaan kunnen halen.

VWS zal daarom bijdragen aan het instandhouden van de landelijke kennisinfrastructuur op de volgende vijf gebieden/thema's:

- Gezondheidsbevordering;
- Kwaliteit en doelmatigheid preventie;
- Kwaliteit en doelmatigheid curatieve zorg;
- Kwaliteit en doelmatigheid care (verpleging en verzorging, thuiszorg et cetera);
- Maatschappelijke zorg (welzijn).

VWS bundelt en concentreert de subsidies aan kennisinstellingen werkzaam op de hiervoor genoemde gebieden. Hierdoor komt een einde aan de situatie waarin vanuit het ministerie (te) veel financiële verbindingen bestaan met een groot aantal van kennisinstellingen. Met deze nieuwe aanpak wil VWS er ook voor zorgen dat organisaties voor het beantwoorden van hun kennisvraag niet langs diverse loketten hoeven te gaan.

VWS gaat per kennisgebied subsidierelaties bundelen. Dit kan bijvoorbeeld door met één kennisinstelling per kennisgebied een subsidierelatie aan te gaan. Deze kennisinstelling wordt dan gesubsidieerd voor de continuïteit en instandhouding van essentiële voorzieningen⁴; daarvoor ontvangt de kennisinstelling een basissubsidie. Per kennisgebied wordt een deel van het beschikbare budget toegekend op basis van een meerjarig onderzoeksprogramma, dat gevoed wordt door de kennisbehoefte van de gebruikers van die kennis (zorginstellingen, gemeenten). Bij het beoordelen van het programma zal VWS hierop nauwlettend toetsen. In de uitvoering van het onderzoeksprogramma kunnen andere kennisinstellingen meedoen. De door VWS te subsidiëren kennisorganisatie functioneert op het betreffende gebied als een coördinerende instelling en heeft de taak om daar waar nodig kennis in te kopen bij andere kennisinstellingen. Een en ander zal de komende tijd nader uitgewerkt worden.

Innovatie:

⁴ Databanken, ICT-voorzieningen etc.

Voor het realiseren van de beleidsdoelstellingen van VWS is een klimaat waarin tot vernieuwing en innovatie wordt geprikkeld, van wezenlijk belang. Het gaat daarbij met name om innovaties die de sector zelf aandraagt en die niet direct door de 'markt' kunnen worden gedragen (onvoldoende schaal, te veel risico etc.).

Bij het toekennen van subsidies hanteert VWS een aantal voorwaarden:

- innovaties moeten landelijk toepasbaar zijn; gericht op projecten die een doorbraak kunnen losmaken ('best practices');
- subsidies worden verleend voor minimaal één jaar en maximaal drie jaar (tijdelijkheid is hier dus het uitgangspunt);
- er moeten ook andere financiers zijn (cofinanciering). VWS betaalt in beginsel niet meer dan vijftig procent van de projectbegroting;
- tien à vijftien procent van de projectbegroting moet gereserveerd zijn voor het verder verspreiden van de kennis en ervaringen met het project.

Deze voorwaarden moeten partijen prikkelen om innovaties te ontwikkelen die kansrijk zijn in de sector en kunnen rekenen op actieve medewerking van tenminste één andere partij dan VWS. Voor het verbeteren van de uitvoering van dit deel van het subsidiebeleid zal VWS de middelen voor innovatie bundelen en meer gericht inzetten, waarbij vraag en aanbod bij elkaar worden gebracht. VWS benoemt innovatiegebieden en legt die vast in een investeringsagenda.

Meedoen:

Een aantal groepen in de zorg verkeert in een kwetsbare positie en heeft extra aandacht nodig. Ten eerste de (organisaties van) mensen die als gevolg van een handicap of chronische ziekte veelvuldig, langdurig en soms intensief gebruik maken van diverse diensten en producten in de zorg. Vanwege de nadruk op vraagsturing in de zorg hebben deze groepen een bijzondere positie. Veelal laten zij zich vertegenwoordigen door patiënten- en consumentenorganisaties. Daarom zal VWS zich nadrukkelijk op dit soort organisaties richten.

Daarnaast vormt risicojeugd een aparte groep. De oorlogsgetroffenen en instellingen rond gedenken en herdenken nemen binnen dit cluster ook een bijzondere positie in. Ten slotte zijn er mensen die een actieve bijdrage leveren aan de (maatschappelijke) zorg zonder daarvoor betaald te worden: de mantelzorgers en vrijwilligers.

VWS blijft landelijke organisaties die gehandicapten, chronisch zieken, risicojeugd, mantelzorgers en vrijwilligers vertegenwoordigen en ondersteunen, structureel financieel ondersteunen.

3.4 Juridische en bestuurlijke vormgeving

Naast verandering van het beleid verdient ook de uitvoering zelf aandacht. VWS wil ook op dit onderwerp verbeteringen bereiken. Hiertoe zullen maatregelen genomen moeten worden waarbij die uitvoering anders wordt georganiseerd. Het bundelen en mogelijk op afstand plaatsen van de uitvoering van het subsidiebeleid zijn daartoe naar onze mening de aangewezen methode.

Het subsidiebeleid op de terreinen "kennis", "innovatie" en "meedoen" kan op verschillende manieren vorm krijgen. Daarbij moet bedacht worden dat kennis en innovatie veelal in elkaars verlengde liggen. Waar dat zinvol is, zullen ze dan ook in samenhang worden gezien.

Op dit moment wordt gedacht aan de onderstaande varianten.

- Een of meer nog (bij wet) op te richten zelfstandig(e) bestuursorganen (zbo's) gaan subsidies verlenen aan daarvoor in aanmerking komende instellingen. Bij de oprichting worden de aanwijzingen voor de regelgeving betreffende zelfstandige bestuursorganen in acht genomen. De ministeriële verantwoordelijkheid in deze variant is beperkt. De rol voor VWS heeft alleen nog betrekking op de relatie met het ZBO. De individuele subsidiërelaties die nu nog bestaan met de huidige instellingen worden beëindigd;
- Een nieuw agentschap verstrekt voor VWS subsidies. In deze situatie blijft de bevoegdheid om te subsidiëren bij de minister, evenals de ministeriële verantwoordelijkheid;

- Met een instelling wordt, na aanbesteding, een overeenkomst gesloten om centraal de uitvoerende administratieve werkzaamheden met betrekking tot subsidieverlening te verrichten. De instelling legt concrete subsidiebeschikkingen aan VWS voor die door VWS conform de huidige mandaatregeling namens de minister worden ondertekend. De bevoegdheid om te subsidiëren en daarmee de ministeriële verantwoordelijkheid blijft in deze variant bij de minister;
- Deze variant is gelijk aan de vorige, met de uitzondering dat de gecontracteerde instelling niet alleen de administratieve taak op zich neemt maar ook de subsidiebeschikkingen in mandaat neemt en dus ondertekent. Ook in deze variant blijft de bevoegdheid om te subsidiëren en de ministeriële verantwoordelijkheid bij de minister.

3.5 Hoe verder?

Beleed dat gedurende decennia zijn vorm heeft gekregen is niet zomaar veranderd. Het omzetten van oud naar nieuw beleid op het gebied van subsidies wordt vanaf nu met volle kracht ingezet. De eerste stap daarin betreft de keuzes ten aanzien van de instellingssubsidies (zie hoofdstuk 4) In de komende maanden worden daarop aansluitend de bovengeschetste ideeën en maatregelen nader uitgewerkt, alsmede - waar nodig - wet- en regelgeving aangepast. Het gaat hierbij om:

- Het uitwerken en vormgeven van het op afstand plaatsen (zie hiervoor);
- Het uitwerken en vormgeven van de verschillende inhoudelijke kaders voor subsidieverlening;
- Het formuleren van prioriteiten ten aanzien van projectsubsidies;
- Het waar mogelijk omvormen van instellingssubsidies in projectsubsidies of overeenkomsten;

In het verlengde hiervan wordt ook het subsidiebeheer⁵ verbeterd, te meer daar de Algemene Rekenkamer heeft geconstateerd dat dit beheer in 2002 achteruit is gegaan. In dat kader worden in ieder geval op korte termijn, vooruitlopend op de verdere vormgeving van het nieuwe subsidiebeleid, de volgende maatregelen getroffen:

- Waar nodig wordt de bekostigingsmethode aangepast aan de gewenste manier van sturing. Hierbij denken wij vooral aan het werken met budgetfinanciering in plaats van de thans vaak toegepaste declaratiefianciering;
- De departementsbrede processen met betrekking tot het subsidiebeheer worden doorgelicht op risico's, zodat beheersmaatregelen kunnen worden genomen en oorzaken die verbetering van het subsidiebeheer in het verleden in de weg hebben gestaan, worden weggenomen;
- Door permanent belangrijke procesinformatie over subsidies (tijdigheid en aantallen verleningen en vaststellingen) bij te houden, kan het proces van subsidiëring bewaakt en tijdig bijgestuurd worden.

De Algemene Rekenkamer is op de hoogte van deze maatregelen en zal de uitvoering hiervan nauwgezet volgen.

⁵ Bij subsidiebeheer gaat het om de naleving van de toepasselijke regelgeving ten aanzien van verlening, bevoorschotting en vaststelling van subsidies.

4 Consequenties van het nieuwe beleid voor instellingssubsidies

4.1 Vooraf

Het nieuwe subsidiebeleid wordt nog verder uitgewerkt. De contouren zijn echter zodanig scherp dat deze als toetsingskader kunnen dienen voor de huidige instellingssubsidies. Instellingssubsidies die niet passen in deze contouren, worden vanaf 2004 beëindigd. Het gaat om subsidies aan 130 instellingen. Bij 13 instellingen wordt onderzocht of de subsidie aan andere ministeries of overheden kan worden overgedragen.

Subsidies die worden voortgezet, zullen worden gekort, hetgeen betekent dat het beschikbare budget structureel wordt verlaagd. Alle structurele subsidies gaan omlaag met tien procent; dit is een algemene (generieke) korting die nodig is in verband met de toestand van de financiën van het Rijk en die ook te billijken is in het licht van de bezuinigingen die de rijksoverheidsdiensten worden opgelegd. Een beperkt aantal subsidies wordt hiervan op specifieke gronden uitgezonderd.

In enkele gevallen volgt vanaf 2005 een aanvullende (specifieke) korting van 20 procent. Dit betreft subsidies aan kennisinstellingen op het gebied van maatschappelijke zorg die goede mogelijkheden hebben om de doelmatigheid te vergroten door (nauwer) onderling samen te werken en af te stemmen. Voor de kennisinstellingen op andere terreinen wordt bij de uitwerking van het nieuwe subsidiebeleid onderzocht of door samenwerking en vermindering van dubbel werk vergelijkbare doelmatigheidswinst valt te behalen.

Onderstaand wordt achtereenvolgens toegelicht welke subsidies worden beëindigd, welke subsidies eventueel overgedragen zullen worden, en welke instellingen te maken krijgen met de aanvullende specifieke korting. Een volledig overzicht van de consequenties en de hiermee gemoeide besparingen staat in bijlage A (financieel overzicht).

Het verlagen of beëindigen van een subsidie kan ingrijpende gevolgen hebben voor een instelling en ertoe leiden dat een instelling zijn werkzaamheden moet staken. VWS onderkent dit en houdt hiermee rekening door een aantal maatregelen, die in bijlage B (beleid voor het afbouwen van subsidies) staan beschreven. De kern is dat bij een korting van meer dan tien procent, deze korting fasegewijs (gespreid over twee jaren) wordt doorgevoerd. Bovendien krijgen instellingen waarvan de instellingssubsidie wordt beëindigd en die in belangrijke mate van de subsidie afhankelijk zijn, een zgn. afbouwsubsidie. Deze subsidie bedraagt 150 procent van het in 2003 verleende bedrag en kan gebruikt worden om de activiteiten op verantwoorde manier te beëindigen dan wel de bedrijfsvoering zodanig aan te passen dat deze zonder (structurele) subsidie van VWS kan worden voortgezet. Dit geldt voor instellingen die drie jaar of langer een subsidie van VWS hebben ontvangen.

4.2 Subsidies die beëindigd worden

Bij het beëindigen spelen één of meer van de volgende overwegingen een rol:

Voldoende regulier aanbod

In sommige gevallen wordt subsidie verstrekt voor (nuttige) activiteiten die aanvullend zijn op activiteiten van de reguliere zorgkanalen en -aanbieders. Het gaat daarbij vaak om specifieke doelgroepen. Indien er een kwantitatief en kwalitatief toereikend aanbod is van reguliere voorzieningen, acht VWS subsidiëring van deze aanvullende voorzieningen niet strikt noodzakelijk. In verband hiermee beëindigt VWS de volgende subsidies:

Naam instelling	Omvang subsidie 2003 (€)	Gesubsidieerde activiteiten
Vereniging Het Nederlandse Rode Kruis (telefooncirkelnetwerk)	399.769	Opleiden van vrijwilligers voor welfare/Telefooncirkelwerk.
Stichting AGOG NEDERLAND	47.132	Bieden van hulp d.m.v. lotgenotencontact in zelfhulpgroepen aan gokverslaafden.
Landelijke Stichting Ouders en Verwanten Van Druggebruikers	66.010	Het verhogen van de weerbaarheid van ouders van druggebruikers via zelfhulpgroepen.
Federatie van Vrouwenzelfhulporganisaties (Stichting ANU)	332.348	Expertisecentrum voor vrouwenzelfhulp.
Stichting Tjandu	308.244	Belangenbehartiging Molukse verslavingszorg.
Moluks Diakonaal Maatschappelijk Werk 'Muhabbat'	242.783	Landelijke steunfunctieorganisatie tbv de diaconale zorg en welzijn onder Molukkers.
Stichting De Driehoek	301.049	Landelijke organisatie voor gereformeerde hulpverlening op het terrein van maatschappelijke dienstverlening.
Stichting Maatschappelijk Werk t.b.v. Kermis-exploitanten en Circus-medewerkers	62.541	Maatschappelijk werk t.b.v. een bevolkingsgroep zonder vaste verblijfplaats.
Stichting Joods maatschappelijk werk	1.206.831	Algemeen maatschappelijk werk voor Joodse bevolkingsgroep ⁶

Tegengaan versnippering

Versnippering is ongewenst omdat dit de effectiviteit en doelmatigheid van de inzet van middelen vermindert. Om versnippering tegen te gaan worden de subsidies aan de categorale sportbonden en de Nationale Federatie van Werkers in de Sport (NFWS) gestaakt. Deze houden zich onder meer bezig met opleidingen en bijscholing. VWS financiert dit reeds in de vorm van zogenoemde instellingssubsidies voor deskundigheidsbevordering aan landelijke sportorganisaties (nationale sportbonden en NOC*NSF). Tevens zullen de subsidies aan de zogenoemde landelijke jeugdorganisaties (LJO's) worden afgeschaft. Er is thans sprake van een te grote versnippering. Daar komt bij dat wij de doelgroep jeugd willen ondersteunen waar die het beste bereikt kan worden, namelijk op lokaal niveau. Het structureel financieren van landelijke organisaties voor jeugd en jongeren – via een Rijksregeling voor vrijwillig jeugd- en jongerenwerk - past niet in deze visie. De helft van het geld dat dit oplevert wordt gebruikt voor nieuw meer lokaal gericht beleid voor jeugd en sport. Ten slotte wordt de instellingssubsidie (bedoeld om de maatschappelijke positie van Sinti en Roma te bevorderen) voor de landelijke Sinti Organisatie (LSO) afgeschaft. De Sinti en Roma kunnen aansluiting zoeken bij FORUM. De Schorerstichting wordt thans nog gesubsidieerd voor HIV/AIDS-preventie en hulpverlening op dat gebied. VWS gaat de aanpak van SOA's waaronder HIV/AIDS echter centraal organiseren, waarbij een centrale rol is weggelegd voor de Stichting SOA/Aidsfonds⁷. Derhalve is er geen aanleiding meer om op dit punt ook de Schorerstichting te subsidiëren. Deze subsidie wordt daarom beëindigd. Aldus worden de volgende subsidies afgeschaft:

⁶ In de subsidies voor het AMW zit een component ter dekking van de indirecte kosten van maatschappelijk werk voor Joodse oorlogsgetroffenen. Deze component, waarvoor de generieke 10%-korting, is niet in het bovenvermelde bedrag opgenomen.

⁷ Het aantal seksueel overdraagbare aandoeningen, waaronder HIV-infecties, neemt toe. Dit vraagt om herziening van zowel de voorlichting als de voorzieningen voor behandeling. De stichting SOA-bestrijding en het Aidsfonds gaan in 2004 op eigen initiatief fuseren. De oude subsidierelaties worden stopgezet en omgezet in één nieuwe subsidie, waardoor overlap in de voorlichting en organisatiekosten wordt teruggedrongen en betere sturing op output mogelijk is. De nieuwe stichting wordt de belangrijkste partij voor SOA en HIV-preventie. Naast deze herziening is VWS - op advies van de veldorganisaties - voornemens de curatieve SOA-bestrijding te versterken. De Tweede Kamer zal hierover in het najaar 2003 worden geïnformeerd.

Naam instelling	Omvang subsidie 2003 (€)
Categorale sportbonden	
Nederlandse Christelijke Sport Unie	5.230
Nederlandse Katholieke Sportfederatie	61.174
Nederlandse Culturele Sportbond	69.833
Nationale Federatie van Werkers in de Sport (niet categoriaal)	50.000
Landelijke jeugdorganisaties (LJO's)	
Pinkster Jeugd Beweging	87.390
Stichting Youth For Christ Nederland	87.390
Landelijke Vereniging NUSO (landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie)	763.069
NIVON	146.580
Slechthorende Jongeren Organisatie	87.390
CNV Jongerenorganisatie	584.926
Algemeen Plattelands Jongeren Werk	150.245
Leger des Heils, Afdeling Jeugd en Jongerenwerk	87.390
Hervormd Gereformeerde Jeugdbond	354.960
ResponZ	458.461
Stichting Jong Nederland	145.776
Stichting JJP (Jeugd- en jongerenpastoraat)	87.390
Marron Jeugd & Jongeren Nederland	87.390
Vereniging Continental Art Centre	87.390
Christelijk Gereformeerde Jongerenorganisatie	87.390
Landelijk Contact Jeugdverenigingen Christelijke Gereformeerde Kerken	87.390
Jopla (Platform van Jongeren met een handicap)	87.390
YMCA Nederland	235.403
Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten	149.393
Nederlandse Baptisten Jeugd Beweging	87.390
Stichting Centrale Jeugdraad Evangelische Broedergemeente	87.390
Stichting Zehoet Jehoedit	87.390
Nederlands Agrarisch Jongeren Contact	87.390
Stichting Doopsgezinde Jeugd Centrale	87.390
Samen op Weg Jeugdwerk	512.206
Landelijk Bureau Scouting Nederland	1.056.675
Stichting Belangenvereniging Nederlandse Dove Jongeren	87.390
Overig	
Schorerstichting	1.490.973
Landelijke Sinti Organisatie (LSO)	85.662

Geen verantwoordelijkheid VWS

De rol van de overheid en dus ook van VWS verandert: er komt steeds meer nadruk op eigen verantwoordelijkheden van burgers, instellingen en bevolkingsgroepen. Subsidies die niet passen bij de verantwoordelijkheden van VWS, worden gestopt. In verband hiermee wordt de structurele financiële ondersteuning van de beroepsgroeporganisaties beëindigd⁸. Dat geldt ook voor subsidies voor activiteiten die tot de verantwoordelijkheid van beroepsbeoefenaren zelf behoren. Bij de vormgeving van het nieuwe subsidiebeleid zal kwaliteitsbeleid in de zorg een belangrijke plaats

⁸ Vooralsnog wordt een uitzondering gemaakt voor STING (Stichting Netwerk Gezinsverzorging), AVVV (algemene vergadering verpleegkundigen en verzorgenden) en LEVV (Landelijk Expertisecentrum Verpleging en Verzorging). Het gaat hier om kwetsbare beroepsgroepen onderaan de zorgladder, die op veel plekken nog bezig zijn een krachtiger positie in organisaties op te bouwen. VWS zal de komende periode met deze instellingen wel gaan spreken over de invulling van hun taak en functie.

innemen. VWS zal met de beroepsorganisaties die op dat terrein activiteiten verrichten het gesprek aangaan over hun mogelijke rol in dat nieuwe kwaliteitsbeleid.

Verder zal de structurele subsidiëring van organisaties die zich inzetten voor de emancipatie van vrouwen of homoseksuelen worden gestaakt. Dit is niet een verantwoordelijkheid van VWS.

Ook in de sfeer van de sport wordt een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling aangebracht. Wij zien niet langer een VWS-verantwoordelijkheid voor het up-to-date houden van de sportinfrastructuur en leggen de verantwoordelijkheid voor de organisatie van landelijke competities en kampioenschappen bij de sportbonden zelf. Daarom worden de subsidies voor algemeen functioneren van sportbonden gestopt. VWS zal overigens de helft van de vrijvallende middelen (ca. € 5 mln.) herinvesteren in het sportbeleid, met name voor projecten die rechtstreeks en aantoonbaar bijdragen aan de doelstellingen van VWS zoals gezondheidspreventie, kaderbeleid en (re)integratie via de sport⁹. Ten slotte zal de subsidie aan het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) worden beëindigd. Het CBF houdt zich bezig met het beoordelen van goede doelen, het bewaken van verantwoorde fondsenwerving en het voorlichten over aspecten van fondsenwerving. Dit is geen verantwoordelijkheid van VWS.

De volgende subsidies worden dus beëindigd:

Naam instelling	Omvang subsidie 2003 (€)
Beroepsgroepen	
Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	453.780
Nederlandse Vereniging van Oefentherapeuten-Mensendieck	453.780
CESAR Vereniging Bewegingsleer	453.780
Orde van Medisch Specialisten (OMS)	3.400.000
Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF)	4.378.051
Nederlands Paramedisch Instituut (NPI)	1.169.450
Koninklijke Nederlandse Organisatie Van Verloskundigen (KNOV)	2.663.326 ¹⁰
Nederlands Huisartsen Genootschap	1.576.550
Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) ¹¹	113.445
Stichting Nazorg ¹²	25.700
St. Geneesmiddelenbulletin	500.680
Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Pharmacie ¹³ (KNMP)	84.174
Stichting Schizofrenie Nederland ¹⁴	40.840
Stichting Federatie opvang ¹⁵	135.909
Organisaties ten behoeve van emancipatie van vrouwen of homoseksuelen	
Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen	95.762
Vereniging Nederlandse Vrouwenraad	25.564
Nederlandse Vereniging Vrouwenbelangen	20.380
Zij Actief katholiek vrouwen netwerk	83.949
Passage Christelijk Maatschappelijke vrouwenbeweging	68.000
Gay & Lesbian Switchboard ¹⁶	34.034
Schorerstichting ¹⁷	529.656
Sportbonden (m.b.t. algemeen functioneren)	
Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie	325.775

⁹ De overige geldstromen richting de sportbonden worden – overeenkomstig de algehele lijn - gekort met 10 procent en zullen opnieuw worden vormgegeven, aan de hand van de uitkomsten van de rapportage "Geldstromen in de sport".

¹⁰ Ter zake is nog een bezwaarschriftenprocedure gaande die nog consequenties kan hebben voor de omvang van het bedrag in 2003.

¹¹ Het vermelde bedrag betreft een subsidie t.b.v. financiering FTO-coördinatoren in 2002. Aanvraag 2003 is nog in behandeling. Overigens is reeds in juli 2003 besloten dat deze subsidie per 1 januari 2004 zal worden beëindigd.

¹² Subsidie betreft nascholing over spoedeisende- en rampengeneeskunde (o.a. reanimatie, intubatie, shockbehandeling).

¹³ Het betreft een subsidie voor de exploitatie van de geneesmiddeleninfolijn. Evenwichtige en betrouwbare informatieverstrekking over geneesmiddelen is verantwoordelijkheid van de sector zelf.

¹⁴ Betreft Platform voor hulpverleners in de schizofrenie.

¹⁵ De stichting zet zich in voor deskundigheidsbevordering van medewerkers maatschappelijke opvang en vrouwenopvang.

¹⁶ Onderhouden telefonische hulplijn.

¹⁷ Het betreft een subsidie voor seksualiteitshulpverlening voor homoseksuelen.

Naam instelling	Omvang subsidie 2003 (€)
Nederlandse Badminton Bond	275.870
Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond	153.279
Nederlandse Basketball Bond	230.077
Koninklijke Nederlandse Biljart Bond	189.163
Nederlandse Boksbond	37.121
Nederlandse Bowling Federatie	121.049
Nederlandse Bridge Bond	354.246
Koninklijke Nederlandse Cricket Bond	36.607
Koninklijke Nederlandse Dambond	62.611
Nederlandse Algemene Danssport Bond	23.407
Nederlandse Darts Federatie	127.526
Nationale Autosport Federatie	34.058
Nederlandse Golf Federatie	390.698
Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	791.217
Nederlands Handbal Verbond	262.236
Nederlandse Handboog Bond	59.645
Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	430.189
Nederlandse Jeu de Boules Bond	87.175
Judo Bond Nederland	227.587
Koninklijke Nederlandse Kaats Bond	78.031
Nederlandse Kano Bond	50.706
Karate-Do Bond Nederland	45.266
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	36.993
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	227.595
Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	23.784
Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	366.255
Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie	58.420
Nederlandse Kruisboog Bond	19.163
Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding	59.124
Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	101.225
Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging	174.581
Nederlandse Onderwatersport Bond	121.348
Koninklijke Nederlandse Bond tot het Redden van Drenkelingen	159.688
Koninklijke Nederlandse Roeibond	131.890
Nederlandse Rugby Bond	68.699
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	144.465
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijdersbond	226.294
Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	173.366
Algemene Nederlandse Sjoelbond	16.451
Skatebond Nederland	33.138
Nederlandse Ski Vereniging	380.309
Squash Bond Nederland	184.726
Taekwondo Bond Nederland	47.464
Sportbonden (m.b.t. algemeen functioneren)	
Nederlandse Tafeltennisbond	187.603
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	636.407
Nederlandse Toer Fiets Unie	164.397
Nederlandse Triathlon Bond	45.246

Naam instelling	Omvang subsidie 2003 (€)
Nederlandse Volleybal Bond	423.950
Nederlandse Wandelsport Bond	29.074
Nederlandse Waterski Bond	42.891
Watersportverbond	392.757
Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	153.704
Nederlandse IJshockey Bond	52.753
Koninklijke Nederlandse Zwembond	595.618
Federatie Oosterse Gevechtssporten	27.758
Overig	
Centraal Bureau Fondsenwerving	269.713

Past niet (meer) bij het beleidsterrein en/of actuele doelstellingen van VWS

Het beleidsterrein van VWS is dynamisch en aan veranderingen onderhevig. Dat geldt ook voor de beleidsdoelstellingen. Activiteiten die niet langer passen bij dat beleidsterrein respectievelijk de doelstellingen van VWS en de Rijksoverheid worden niet langer gesubsidieerd. Concreet gaat het om de volgende subsidies:

Naam instelling	Gesubsidieerde activiteiten	Omvang subsidie 2003(€)
Stichting de Ombudsman	Behandelen van klachten die niet door andere instanties worden behandeld.	306.895
Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) ¹⁸	Interdisciplinair onderzoek naar de samenstelling van de bevolking in heden, verleden en toekomst.	120.000
Stichting De Balie	Organiseren van maatschappelijk debat.	184.238
Stichting de Rode Hoed	Organiseren van maatschappelijk debat.	102.502
Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ)	Bevorderen van evenwichtige beeldvorming over minderheden in de media.	66.015

Overig

Ten slotte is er een klein aantal subsidies dat vanwege andere, uiteenlopende redenen wordt beëindigd. Onderstaand een overzicht hiervan met de reden voor beëindiging.

Naam instelling	Omvang subsidie 2003 (€)	Gesubsidieerde activiteiten	Reden afschaffing
Nierfunctievervanging Nederland St Registratie	134.647	Registreren van aantallen centra, dialyses etc. en voorspellen van volumes voor komende jaren.	Het doen van registraties en prognoses was relevant omdat nierdialyse viel onder het kader van de wet bijzondere medische verrichtingen (WBMV). Nierdialyse valt echter niet langer onder WBMV. Daarmee is het doel van de subsidie komen te vervallen.
Quest for Quality BV	114.000	Activiteiten in het kader van de communicatie met het buitenland over de Nederlandse aanpak van het drugsvraagstuk.	Dergelijke activiteiten zullen, voor zover deze onder verantwoordelijkheid van VWS plaatsvinden en externe assistentie benodigd is, in de toekomst via opdrachtverlening plaatsvinden.
Geestelijke Gezondheidszorg Nederland	110.000	Financiering commissie verslavingsbeleid die binnen GGZ verantwoordelijk is voor beleid ter zake	GGZ krijgt middelen via premie. Er is geen noodzaak om aanvullend te financieren vanuit begrotingsmiddelen.
St. Federatie opvang	135.035	Secretariaat voeren van het gestructureerd overleg maatschappelijke opvang (GOMO); Kennis voor departementale beleidsontwikkeling.	Kennis voor departementale beleidsontwikkeling zal zonodig via opdrachten verkregen worden.
Stichting Kees Trimbos	16.000	Bevorderen van rehabilitatie van GGZ-patiënten met een residentieel verleden.	Het beleid van VWS is om alleen landelijke instellingen te subsidiëren. De Stichting Kees Trimbos werkt lokaal.
Stichting Alcoholpreventie (STAP)	120.597	Terugdringen overmatig alcoholgebruik via monitoring alcoholmarketing.	Er is sprake van opdrachtverlening. Indien in de toekomst behoefte is aan monitoring van de alcoholmarketing zal dit door middel van opdrachtverlening plaatsvinden, niet via een

¹⁸ Voor zover er behoefte bestaat bij (onderdelen van) VWS aan beleidsinformatie van het NIDI zal dit middels opdrachtverlening en niet met een structurele subsidie plaatsvinden.

Naam instelling	Omvang subsidie 2003 (€)	Gesubsidieerde activiteiten	Reden afschaffing
			instellingsubsidie.
Stichting Gezondheidskiosk	453.780	Maken portal (webpagina) voor patiënten en consumenten.	Uit evaluatieonderzoek is gebleken dat de Internetportaal Gezondheidskiosk niet doeltreffend is; de informatie is onvoldoende vraaggestuurd, samenhangend, toegankelijk en specifiek. Bovendien is de samenwerking tussen de betrokken instellingen moeizaam gebleken. VWS bezint zich op nieuw beleid inzake informatievoorziening aan patiënt/consument.

4.3 Subsidies die mogelijk overgedragen kunnen worden

Onderstaande subsidies aan instellingen passen niet langer bij het beleidsdomein van VWS. VWS is daarom in gesprek met andere departementen over een mogelijke overdracht van deze subsidies, aangezien de activiteiten wellicht beter passen in een ander beleidsdomein. Indien overdracht mogelijk is, zal dat zo spoedig mogelijk worden geëffectueerd. Indien overdracht niet mogelijk is, zal de subsidie ten principale worden heroverwogen, met als mogelijk ultieme consequentie dat de subsidie beëindigd wordt. Deze instellingen krijgen in 2004 in ieder geval een generieke korting van 10%. In het kader van de begrotingsbehandeling van VWS dit jaar zal de Tweede Kamer over de uitkomsten hiervan worden geïnformeerd.

Naam instelling	Gesubsidieerde activiteiten
FORUM, instituut voor multiculturele ontwikkeling	FORUM is het landelijke expertise- en supportcentrum voor de werkontwikkeling en informatievoorziening op het gebied van het welzijnsbeleid voor minderheden.
Stichting tegen Vrouwenhandel	De stichting geeft informatie, hulp en advies gericht op de bescherming en opvang van slachtoffers van vrouwenhandel en het beleid ter bestrijding van vrouwenhandel.
Vluchtelingen Organisaties Nederland	Vluchtelingen Organisaties Nederland (VON) houdt zich bezig met het initiëren, organiseren, structureren en coördineren van onderling overleg en samenwerking tussen zelforganisaties van vluchtelingen.
VluchtelingenWerk Nederland	Vluchtelingenwerk Nederland houdt zich bezig met het scholen van vrijwilligers die zich specifiek bezig houden met de maatschappelijke begeleiding van vluchtelingen. Daarnaast is Vluchtelingenwerk Nederland een belangrijke advies- en informatiebron voor de samenleving voor onderwerpen die te maken hebben met vluchtelingen.
Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie (LBR)	Zorgt voor toegankelijk maken, bundelen en (laten) ontwikkelen van kennis over de aanpak van discriminatie op grond van etniciteit en ras.
Sjakuus	Sjakuus, de stichting samenwerkingsverband Utrecht voor sociale rechtvaardigheid, richt zich op het versterken van de positie van de uitkeringsgerechtigden en andere lage inkomensgroepen en het voorkomen en bestrijden van armoede en sociale uitsluiting.
Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting	Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD) richt zich op het adviseren van huishoudens over geldzaken.
LBL expertisecentrum leeftijd en maatschappij	Zorgt voor het toegankelijk maken, bundelen en (laten) ontwikkelen van kennis over de aanpak van discriminatie op grond van leeftijd. Deze problematiek speelt met name in situaties op of bij het werk.
CENSIS	CENSIS draagt zorg voor onderwijs aan en huisvesting van schipperskinderen.
Instituut voor Publiek en Politiek	Het IPP richt zich met name op het bevorderen van politieke participatie.
Anne Frank Stichting	De stichting Anne Frank onderhoudt een expertisecentrum ten behoeve van het volgen, signaleren en tegengaan van rechts-extremistische uitingen in Nederland.
Stichting adviesburo Drugs (SAD)	Deze stichting houdt zich bezig met drugspreventie en -voorlichting met name gericht op gebruikers en hun omgeving. Het betreft vooral werkzaamheden voor en in de gemeente Amsterdam.
Mr. A. de Graaf stichting	Deze stichting houdt zich bezig met het ontwikkelen van beleidskennis over prostitutiebeleid (overlast, vrouwenhandel, lokaal beleid). Gezondheid maakt daar onderdeel van uit, maar slechts als klein onderdeel.

4.4 Instellingen met een aanvullende korting

Onlangs zijn in opdracht van VWS twee rapporten uitgebracht over de gesubsidieerde landelijke welzijnsinstellingen. Het betreft een rapport van Beleidsonderzoek & -Advies BV (B&A)¹⁹ en een rapport van Bestuur & Management Consultants (BMC)²⁰. Beide bureaus hebben de functie van landelijk gesubsidieerde welzijnsinstellingen onderzocht en hun bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van de Welzijnsnota. De rapporten constateren onder meer dat de landelijke functie thans zeer versnipperd is, de activiteiten van de instellingen elkaar gedeeltelijk overlappen en ook overlappen met andere organisaties en overheden. Voorts wordt gesignaleerd dat de afstemming tussen methodiekontwikkeling en de uitvoeringspraktijk (de 'klanten') voor verbetering vatbaar is.

¹⁹ "Landelijke infrastructuur welzijn: vermenigvuldigen door te delen"; Den Haag, december 2002

²⁰ "Sturen en verankeren"; Leusden, maart 2003

VWS deelt deze mening en is van oordeel dat behalve de algemene (generieke) korting van 10 procent, een extra korting van 20 procent redelijk en haalbaar is. Eerdergenoemde rapporten bevatten namelijk voldoende aanknopingspunten voor aanvullende doelmatigheidswinst, met name door nauwere onderlinge samenwerking en betere afstemming. Daar komt bij dat de subsidies aan de landelijke welzijnsinstellingen uitsluitend bedoeld zijn voor ondersteuning van de activiteiten ten behoeve van derden in de uitvoeringspraktijk. Voor de eigen behoefte van VWS aan kennis zullen, voorzover daarin niet op andere wijzen kan worden voorzien, namelijk specifieke ad hoc opdrachten worden verstrekt.

Vooralsnog worden de instellingsubsidies ten behoeve van de volgende instellingen met 30 procent gekort:

Naam instelling	Gesubsidieerde activiteiten	Omvang subsidie 2003 (€)
Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW)	verzamelen en ontwikkelen (beleids)kennis en expertise op het gebied van jeugd, gehandicapten, chronisch zieken, ouderen en welzijn.	14.221.171
Trimbos-instituut	Kenniscentrum op het gebied van GGZ, Verslaving en Maatschappelijke Zorg.	4.888.918
Collegio	Expertisecentrum voor de jeugdzorg (o.a. ondersteuning bij de implementatie van sectorbrede beleidsprojecten, verspreiding en implementatie methodieken).	1.145.698
Verwey Jonker instituut	Verrichten van sociaal-wetenschappelijk onderzoek naar maatschappelijke vraagstukken.	1.676.567
Landelijk centrum opbouwwerk (LCO)	Bevorderen informatie-uitwisseling, kruisbestuiving en samenwerking tussen lokale opbouwwerkpraktijken, ontwikkelen nieuwe werkwijzen, verspreiding van nieuwe inzichten.	1.172.525
Nederlandse Gezinsraad (NGR)	Beleidsanalyse en signalering, en platform- en forumfunctie m.b.t. sociaal-culturele, sociaal-economische, demografische en juridische vraagstukken over relatie- en gezinsvorming.	610.554

Overigens wordt bij de nadere uitwerking van het nieuwe subsidiebeleid ook onderzocht wat de mogelijkheden zijn om ook bij kennisinstellingen op andere terreinen - door samenwerking en vermindering van overlap - doelmatigheidswinst te halen. Daarbij worden ook de activiteiten in beschouwing genomen die via ZonMw-programma's²¹ of met premiesubsidies of uit de tarieven worden bekostigd. Het gaat daarbij om de volgende instellingen:

Gezondheidsbevordering	Omvang subsidie 2003 (€)
Nederlands Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ)	5.531.934
Stivoro-rookvrij	3.577.413
SOA/AIDS-fonds	2.492.540 ²²
Rutgers Nisso Groep	1.700.000
Stichting Voedingscentrum Nederland	1.155.748
Stichting Consument en Veiligheid	3.141.322

Kwaliteit en doelmatigheid cure	Omvang subsidie 2003 (€)
Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL)	3.307.500
Stichting Revalidatievraagstukken	942.382
Stichting Pharos	2.810.426
Transact	1.740.985
The Dutch Cochrane Centre	123.362
Landelijk Expertisecentrum Verpleging en Verzorging (LEVV)	2.420.161

kwaliteit en doelmatigheid care	Omvang subsidie 2003 (€)
Stichting Informatievoorzienig Zorg (SIZ)	659.682
Stichting Netwerk Gezinsverzorging	353.005
Stichting Agora, ondersteuningspunt Palliatieve Terminale Zorg	415.183

²¹ De bekostiging van ZonMw valt buiten het bestek van deze nota omdat ZonMw geen gesubsidieerde instelling is.

²² Exclusief ontwikkelbudget-aidfonds

Organisatie voor Strategisch ArbeidsmarktOnderzoek (OSA)	567.225
--	---------

Sport en Doping	Omvang subsidie 2003 (€)
Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken	701.000
Stichting Doping Controle Nederland (Doconed)	470.627

4.5 Overige instellingen waarmee de subsidierelatie wordt voortgezet

Zoals gesteld in par. 4.1 is het uitgangspunt dat de structurele subsidies die worden gecontinueerd, worden gekort met 10 procent. In de praktijk komt dit erop neer dat het maximaal beschikbare budget voor deze subsidies wordt verlaagd met 10 procent ten opzichte van het niveau van 2003. Wij gaan ervan uit dat dit zal prikkelen tot een meer doelmatige en doeltreffende inzet van subsidiegeld. In de komende periode wordt bezien wat hun positie zal worden in het nieuwe subsidiebeleid en hoe de relatie met VWS precies zal worden vormgegeven.

BIJLAGE A

Financieel overzicht

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
Algemeen Plattelands Jongeren Werk (LJO)	150.245	100%
Algemene Nederlandse Sjoelbond	16.451	algemeen functioneren 100% overige subsidies n.v.t.
Algemene vergadering verpleegkundigen en verzorgenden	4.590.000	10%
Anne Frank Stichting	225.196	10%
Bureau DDS (o.a. opleidingen t.b.v. doven en slechthorenden)	136.479	10%
CENSIS (voorheen de schippersinternaten)	22.255.530	10% ²⁴
Centraal Bureau Fondsenwerving	269.713 ²⁵	10%
CESAR Vereniging Bewegingsleer	453.780	100%
Christelijk Gereformeerde Jongerenorganisatie (LJO)	87.390	100%
CNV Jongerenorganisatie (LJO)	584.926	100%
Collegio (expertisecentrum jeugdzorg)	1.145.698	30%
Erasmus Medisch Centrum (surveillance prionziekten)	88.244	10%
Eurocat Vakgroep Medische Genetica (registratie aangeboren afwijkingen)	357.300	10%
Federatie Oosterse Gevechtssporten	72.578	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Federatie van Gezondheidspsychologen	79.690	10%
Federatie van Klootschieters en Kogelwerpers	23.784	algemeen functioneren 100% overige subsidies n.v.t.
Federatie van Ouderverenigingen	166.128	10%
Federatie van SOS Telefonische Hulpdiensten in Nederland	235.622	10%
Federatie van Vrouwenzelfhulporganisaties (Stichting ANU)	332.348	100%
FNV Formaat (opleiding vrijwilligers)	615.087	10%
Gay & Lesbian Switchboard Nederland Stichting	34.034	100%
Geestelijke Gezondheidszorg Nederland (cie. verslavingszorg)	110.000	100%
Hervormd Gereformeerde Jeugdbond (LJO)	354.960	100%
Instituut voor Maatschappelijk Welzijn (maatschappelijk werk t.b.v. oorlogsgetroffenen)	421.704	10%
Instituut voor Publiek & Politiek	1.225.985	10%
Jeugdbond Gereformeerde Gemeenten (LJO)	149.393	100%
Jip Stichting (LJO)	87.390	100%
Jopla (LJO)	87.390	100%
Judo Bond Nederland	445.575	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Karate-Do Bond Nederland	103.022	algemeen functioneren 100%

²³ De in deze kolom vermelde bedragen zijn totaalbedragen. Ontvangt een instelling dus meerdere subsidies, zoals bijvoorbeeld de meeste sportbonden, dan zijn de subsidiebedragen opgeteld.

²⁴ De korting betreft het normbedrag per daadwerkelijk gehuisvest kind alsmede de zgn. Van Rijn-middelen.

²⁵ Inclusief subsidie van het Ministerie van Justitie ten bedrage van € 96.856.

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
		overige subsidies 10%
Nationale Autosport Federatie	88.678	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	458.385	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijdersbond	519.227	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandsche Wielren Unie	344.454	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie	578.225	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond	301.072	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Biljart Bond	270.163	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Bond tot het Redden van Drenkelingen (sportbond)	205.722	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding	59.124	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies n.v.t.
Koninklijke Nederlandse Centrale Vereniging tot Bestrijding der Tuberculose (KNCV)	222.359	10%**
Koninklijke Nederlandse Cricket Bond	61.607	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Dambond	109.130	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Genootschap voor Fysiotherapie	4.378.051	100%
Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	1.345.569	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	638.689	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Kaats Bond	88.120	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Kegel Bond	36.993	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies n.v.t.
Koninklijke Nederlandse Krachtsport en Fitnessfederatie	149.420	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond	786.701	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter Bevordering Pharmacie (KNMP)	117.561 ²⁶	Geneesmiddeleninfolijn 100%

²⁶ Het betreft een subsidie ten behoeve van het centraal college (€33.387) en een subsidie ten behoeve van de geneesmiddeleninfolijn (€84.174).

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
		Centraal college 10%
Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst (KNMG)	619.469	10%
Koninklijke Nederlandse Motorrijders Vereniging	208.304	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Organisatie Van Verloskundigen	2.663.326	100%
Koninklijke Nederlandse Roeibond	300.865	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Schaak Bond	185.037	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Schutters Associatie	260.642	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart	110.175	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond ²⁷	657.235	algemeen functioneren n.v.t.
		overige subsidies 10%
Koninklijke Nederlandse Zwembond	887.505	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Kwaliteitsinstituut voor de gezondheidszorg CBO	70.009	10%
Landelijk Bureau Scouting Nederland (LJO)	1.056.675	100%
Landelijk Bureau ter bestrijding van rassendiscriminatie (LBR)	379.651	10%
Landelijk centrum indicatiestelling gehandicapten (LCIG)	10.251.365 ²⁸	10%
Landelijk Centrum Opbouwwerk (LCO)	1.172.525 ²⁹	30%
Landelijk Contact Jeugdverenigingen Christelijke Gereformeerde Kerken (LJO)	87.390	100%
Landelijk Expertisecentrum Verpleging & Verzorging (LEVV)	2.420.161	10%
Landelijke Huisartsen Vereniging	113.445	100%
Landelijke Organisatie voor Thuisverzorgers (Vereniging van mantelzorgers)	2.674.000	10%
Landelijke Sinti Organisatie	85.662	100%
Landelijke Stichting Ouders en Verwanten Van Druggebruikers	66.010	100%
Landelijke Vereniging NUSO (landelijke organisatie voor speeltuinwerk en jeugdrecreatie) (LJO)	763.069	100%
Landelijke Vereniging voor GGD's (Landelijk Coördinatiestructuur Infectieziekten, informatievoorziening)	1.036.664	10%**
Landelijke Vereniging voor Thuislozen.	11.011	10%
LBL expertisecentrum leeftijd en maatschappij	503.711	10%
Leger des Heils Afdeling Jeugd en Jongerenwerk (LJO)	87.390	100%
Marron Jeugd & Jongeren Nederland (LJO)	87.390	100%
Moluks Diakonaal Maatschappelijk Werk 'Muhabbat'	242.783	100%
Mr. A. de Graaf Stichting	171.489	10%

²⁷ KNVB ontvangt geen subsidie voor algemeen functioneren.

²⁸ Betreft bedrag 2002. Aanvraag 2003 is nog in behandeling.

²⁹ Een bedrag van € 145.546 is afkomstig van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). Dit bedrag blijft bij de korting buiten beschouwing.

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 Wageningen	9.075	10%
Nationaal Hepatitis Centrum	100.000	10%**
Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ)	5.531.934	10%
Nationale Federatie van Werkers in de Sport	289.898	100%
Nationale Jeugdraad	385.713	10%
Nationale Vereniging de Zonnebloem	202.206	10%
Nederlands Agrarisch Jongeren Contact (LJO)	87.390	100%
Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken	701.000	10%
Nederlands Handbal Verbond	642.916	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlands Huisartsen Genootschap	1.576.550	100%
Nederlands Instituut Opleiding Sportartsen	175.200	10%
Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg (NIVEL)	3.307.500	10%
Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB)	3.464.148	10%
Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW)	14.221.171	30%
Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut	120.000	100%
Nederlands Kanker Instituut	9.786.734	10%
Nederlands Paramedisch Instituut	1.169.449	100%
Nederlandse Algemene Danssport Bond	23.407	algemeen functioneren 100% overige subsidies n.v.t.
Nederlandse Badminton Bond	338.559	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlandse Baptisten Jeugd Beweging (LJO)	87.390	100%
Nederlandse Basketball Bond	389.221	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlandse Boksbond	68.171	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen	95.762	100%
Nederlandse Bowling Federatie	165.125	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlandse Bridge Bond	403.246	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlandse Christelijke Sport Unie	5.230	100%
Nederlandse Culturele Sportbond	69.833	100%
Nederlandse Darts Federatie	135.026	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlandse Gezinsraad	610.554	30%
Nederlandse Golf Federatie	390.698	algemeen functioneren 100% overige subsidies n.v.t.
Nederlandse Handboog Bond	149.313	algemeen functioneren 100% overige subsidies 10%
Nederlandse IJshockey Bond	92.753	algemeen functioneren 100%

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
		overige subsidies 10%
Nederlandse Jeu de Boules Bond	95.331	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Kankerbestrijding Koningin Wilhelminafonds	317.646	10%
Nederlandse Kano Bond	119.479	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Katholieke Sportfederatie	61.174	100%
Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging	266.187	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Kruisboog Bond	19.163	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies n.v.t.
Nederlandse Maatschappij tot bevordering der tandheekkunde (opleidingsondersteuning)	36.320	10%
Nederlandse Onderwatersport Bond	158.062	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Rugby Bond	128.086	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Ski Vereniging	555.405	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse sportorganisatie voor mensen met een beperking (NEBASNSG)	1.184.343	10%
Nederlandse Tafeltennisbond	301.950	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Toer Fiets Unie	165.114	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Transplantatie Stichting	3.065.249	10%
Nederlandse Triathlon Bond	140.582	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Vereniging van Journalisten	66.015	100%
Nederlandse Vereniging Van Oefentherapeuten-Mensendieck	453.780	100%
Nederlandse Vereniging voor Autisme	42.815	10%
Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie	453.780	100%
Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen	87.528	10%
Nederlandse Vereniging Vrouwenbelangen	20.380	100%
Nederlandse Volleybal Bond	538.150	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Nederlandse Wandelsport Bond	29.074	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies n.v.t.
Nederlandse Waterski Bond	62.282	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
NEN (normalisatie-instituut)	159.861	10%
NIVON (LJO)	146.580	100%
Odysee Maatschappelijke Ontwikkeling (opleiding vrijwilligers)	4.214.313	10%

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
Orde van Medische Specialisten	3.400.000	100%
Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek	567.225	10%
Passage Christelijk Maatschappelijke vrouwenbeweging	68.000	100%
Per Saldo	989.040	10%
Pinkster Jeugd Beweging (LJO)	87.390	100%
Platform Jeugdgezondheidszorg Stichting	300.000	10%
Quest for Quality BV	114.000	100%
ResponZ (LJO)	458.461	100%
Rutgers Nisso Groep	1.700.000	10%
Samen op Weg Jeugdwerk (LJO)	512.206	100%
Samenwerkende Organisaties voor Maatschappelijk Activeringswerk	704.717	10%
SBI Training Begeleiding / advies (opleiding vrijwilligers)	1.671.331	10%
Schizofrenie Stichting Nederland	40.840	100%
Schorerstichting	2.020.628	100%
Skatebond Nederland	82.641	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Slechthorende Jongeren Organisatie (LJO)	87.390	100%
Squash Bond Nederland	224.726	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Stichting 1940 – 1945 (maatschappelijk werk t.b.v. oorlogsgetroffenen)	1.057.434	10%
Stichting Adviesburo Drugs	112.084	10%
Stichting AGOG NEDERLAND	46.905	100%
Stichting Agora ondersteuningspunt Palliatieve Terminale Zorg	415.183	10%
Stichting Aids-Fonds	3.377.048 ³⁰	10%
Stichting Alcoholpreventie	120.596	100%
Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (maatschappelijk werk t.b.v. oorlogsgetroffenen)	357.581	10%
Stichting Ambulante FIOM ³¹ (o.a. hulpverlening zwangerschap, adoptie, preventie)	5.026.183	10%
Stichting Belangenvereniging Nederlandse Dove Jongeren (LJO)	87.390	100%
Stichting Blooming (opleiding vrijwilligers) ³²	812.008	10%
Stichting Centrale Jeugdraad Evangelische Broedergemeente (LJO)	87.390	100%
Stichting Centrum '45 (aanspreekpunt na-oorlogse generatie)	25.394	10%
Stichting Consument en Veiligheid	3.141.322	10%
Stichting Coördinerend Orgaan Nascholing en Opleiding in de GGZ (CONO)	229.000	10%
Stichting De Balie	184.238	100%
Stichting De Driehoek	301.049	100%
Stichting de Ombudsman	306.895	100%

³⁰ inclusief subsidie aan stichting ondersteuning Aids-fonds ad € 1.039.944 en inclusief ontwikkelbudget voor onderzoek ad. € 1.905.877. Korting geldt niet voor ontwikkelbudget. Daarover zijn reeds separate afspraken gemaakt.

³¹ Federatie van instellingen voor ongehuwde moeders.

³² De Stichting Blooming richt zich op het opleiden van vrijwilligers en is een voormalige Volkshogeschool cq. vormingscentrum. Een zelfde doel en achtergrond hebben de stichting Stavoor, de Stichting Sisko, SBI Training & advies, Odyssee Maatschappelijke ontwikkeling, en FNV Formaat.

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
Stichting de Rode Hoed	102.502	100%
Stichting Doelmatige Geneesmiddelen Voorziening Nederlands Instituut voor verantwoord medicijngebruik	2.326.063	10%
Stichting Doopsgezinde Jeugd Centrale (LJO)	87.390	100%
Stichting Doping Controle Nederland	470.627	10%
Stichting Federatie opvang	270.962	Deskundigheidsbevord. 100% Activiteiten GOMO 100%
Stichting Fonds Arbeidsaangelegenheden in de Sport	274.622	10%
Stichting Fonds Patiënten-, gehandicapten-, en Ouderenorganisaties	27.279.962	10% ³³
Stichting FORUM	606.758	10%
Stichting Geneesmiddelenbulletin	500.680	100%
Stichting Gezondheidskiosk	453.780	100%
Stichting Herdenking 15 augustus 1945	10.155	10%
Stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork	363.000	10%
Stichting het Indisch Huis (herinneringscentrum, voorlichting WOII)	509.476	10%
Stichting ICODO (ondersteuning en hulpverlening oorlogsgetroffenen)	1.264.408	10%
Stichting Internationaal Homo/lesbisch informatiecentrum en archief (IHLIA)	35.050	10%
Stichting Informatie- en Kenniscentrum Vrijwilligerswerk (CIVIQ)	2.304.895	10%
Stichting Informatievoorziening Zorg (gevensuitwisseling verslavingszorg)	659.682	10%
Stichting Jellinekkliniek (urine-onderzoeken)	708.455	10%
Stichting Jong Nederland (LJO)	145.776	100%
Stichting Joods Maatschappelijk Werk ³⁴	1.834.748	Algemeen maatschappelijk werk 100% Maatschappelijk werk oorlogsgetroffenen 10%
Stichting Kees Trimbos	17.100	100%
Stichting Korrelatie Utrecht ³⁵	667.819	10%
Stichting Landelijk Steunpunt Vrijwilligers Terminale Zorg	693.999	10%
Stichting Landelijk Steunpunt Cliënten Raden Voorzieningscentra (LSR) ³¹ (beoordelen kwaliteit dienstverlening woonvormen)	272.268	10%
Stichting Maatschappelijk Werk Noordermaat (maatschappelijk werk voor oorlogsgetroffenen)	276.864	10%
Stichting Maatschappelijk Werk t.b.v. Kermisexploitanten en Circusmedewerkers	62.541	100%
Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Midden Holland (maatschappelijk werk t.b.v. oorlogsgetroffenen)	444.058	10%
Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Zaanstreek (maatschappelijk werk t.b.v. oorlogsgetroffenen)	590.004	10%

³³ In dit bedrag zijn opgenomen subsidies voor ouderenbonden (€ 2.862.300) en gehandicaptenorganisaties (€ 5.642.731). Deze worden bij de korting buiten beschouwing gelaten vanwege de lopende afspraken tussen het ministerie van VWS en het fonds PGO.

³⁴ De korting van 10% betreft het maatschappelijk werk voor oorlogsgetroffenen ten bedrage van in totaal € 627.917, de korting van 100% het algemeen maatschappelijk werk ten bedrage van € 1.206.831

³⁵ Het complete dossier Korrelatie wordt gezien in het kader van de totstandkoming van een zorgportaal. Dit zorgportaal gaat informatie aan burgers leveren via internet, telefoon en fysieke loketten.

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ²³	Kortingspercentage
Stichting Mainline (bevorderen gezondheid druggebruikers)	275.729	10%
Stichting Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD)	132.464	10%
Stichting Nationaal Monument Kamp Amersfoort	182.350	10%
Stichting Nationaal Monument Kamp Vught	371.860	10%
Stichting Nazorg	25.700	100%
Stichting Netwerk Gezinsverzorging	353.005	10%
Stichting Opsporing Erfelijke Tumoren	338.961	10%
Stichting Passade (maatschappelijk werk t.b.v. oorlogsgetroffenen)	352.622	10%
Stichting Pelita (maatschappelijk werk t.b.v. oorlogsgetroffenen)	1.909.336	10%
Stichting Perspectief ³⁶ (evaluatie zorg- en dienstverlening)	912.681	10%
Stichting Pharos (kenniscentrum vluchtelingen en gezondheid)	2.810.426	10%
Stichting Registratie Jeugd Voorzieningen	841.535	10%
Stichting Registratie Nierfunctievervanging Nederland	134.646	100%
Stichting Revalidatievraagstukken	942.382	10%
Stichting Sinaï Centrum (aanspreekpunt naologse generatie)	25.325	10%
Stichting Sisko (opleiding vrijwilligers)	885.645	10%
Stichting Sjakuus	977.036	10%
Stichting soa-bestrijding	1.021.369	10%
Stichting Stavoor (opleiding vrijwilligers)	2.578.301	10%
Stichting tegen Vrouwenhandel	260.547	10%
Stichting Tjandu	308.244	100%
Stichting Vluchtelingen Organisaties in Nederland	145.000	10%
Stichting Voedingscentrum Nederland	1.155.748	10%
Stichting Werkgroep Antibiotica Beleid Afd. Med. micr. & infectieziekten	528.708	10%**
Stichting Werkgroep Infectie Preventie	251.235	10%**
Stichting Youth For Christ Nederland (LJO)	87.390	100%
Stichting Zehoet Jehoedit (LJO)	87.390	100%
STIVORO-Rookvrij	3.577.413	10%
Taekwondo Bond Nederland	168.665	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
The Dutch Cochrane Centre	241.091 ³⁷	10%
TransAct	1.740.985	10%
Trimbos-Instituut	4.888.918	30%
Vereniging Continental Art Centre (LJO)	87.390	100%

³⁶ Op dit moment houdt een aantal organisaties zich bezig met kwaliteitstoetsing vanuit cliëntperspectief. Het Fonds PGO heeft in het jaarprogramma 2003 aangegeven de samenwerking van de toetsingsorganisaties te bevorderen en te komen tot een uniforme financiering. Gestreefd wordt naar een overdracht van deze subsidies per 1 januari 2004.

³⁷ Betreft bedrag 2002. Subsidie-aanvraag 2003 is nog in behandeling.

NAAM INSTELLING	BEDRAG 2003 ³⁸	Kortingspercentage
Vereniging Het Nederlandsche Rode Kruis	673.203	Opleidingen telefooncirkelwerk 100% ³⁹
		Landelijk Steunpunt Vrijwillige thuiszorg 10%
Vereniging Nederlandse Vrouwenraad	25.564	100%
Vereniging ter Bescherming van het ongeboren kind (VBOK)	256.298	10%
Vereniging van Integrale Kankercentra	208.000	10%
Verwey-Jonker Instituut	1.676.567	30%
Vluchtelingenwerk Nederland	1.688.754	10%
Watersportverbond	663.297	algemeen functioneren 100%
		overige subsidies 10%
Xzorg (o.a. belangenbehartiging/ondersteuning vrijwilligers/mantelzorgers)	738.500	10%
YMCA Nederland (LJO)	235.403	100%
Zij Actief katholiek vrouwennetwerk	83.949	100%

** Het voornemen bestaat deze instellingen onder regie te brengen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne (RIVM).

³⁸ De in deze kolom vermelde bedragen zijn totaalbedragen. Ontvangt een instelling dus meerdere subsidies, zoals bijvoorbeeld de meeste sportbonden, dan zijn de subsidiebedragen opgeteld.

³⁹ De 100% korting betreft de subsidie voor het opleiden van vrijwilligers voor telefooncirkelwerk (€399.769), de 10% korting het landelijk steunpunt vrijwillige thuiszorg (€273.434).

BIJLAGE B

Beleid voor het afbouwen van subsidies

Inleiding

De financieel-economische toestand van het land noopt het nieuwe kabinet tot een fors pakket aan ombuigingsmaatregelen. De contouren daarvan zijn geschetst in het Hoofdlijnenakkoord voor het kabinet van CDA, VVD en D66 (kamerstukken II 2002-2003, 28 637, nr.19). Ter uitvoering van dat akkoord is het ook op het beleidsterrein van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport noodzakelijk te bezuinigen op onder meer subsidies. Op grond van de Kaderwet volksgezondheidssubsidies en de Welzijnswet 1994 worden vele subsidies verstrekt. Voor zover ingevolge op die wetten gebaseerde algemene maatregelen van bestuur of ministeriële regelingen geen verplichting bestaat tot het verlenen van subsidies (van een bepaalde hoogte), bestaat de beleidsvrijheid voor bepaalde activiteiten al dan niet een subsidie te verstrekken. Het is derhalve mogelijk dat subsidies, die al een aantal jaren worden verkregen, voor de toekomst verlaagd of beëindigd worden.

In bepaalde gevallen genieten subsidieontvangers bescherming op grond van artikel 4:51 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Indien aan een subsidieontvanger drie of meer achtereenvolgende jaren subsidie is verstrekt voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde voortdurende activiteiten, geschiedt gehele of gedeeltelijke weigering van de subsidie voor een daarop aansluitend tijdvak op de grond, dat veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten zich tegen voortzetting of ongewijzigde voortzetting van de subsidie verzetten, met inachtneming van een redelijke termijn. Het tweede lid van artikel 4:51 Awb bepaalt dat voor zover aan het einde van het tijdvak waarvoor subsidie is verleend sedert de bekendmaking van het voornemen tot de weigering voor een daar aansluitend tijdvak nog geen redelijke termijn is verstrekt, de subsidie voor het resterende deel van die termijn wordt verleend. Benadrukt zij, dat die bepaling uitsluitend in acht genomen dient te worden, indien de subsidie naar haar aard van onbepaalde duur zou kunnen zijn, dat wil zeggen als ook de gesubsidieerde activiteit naar haar aard van onbepaalde duur is. In deze notitie wordt beschreven welke invulling wordt gegeven aan artikel 4:51 Awb bij verlaging of beëindiging van de desbetreffende subsidies in het kader van de ombuigingen in 2003.

Redelijke termijn

De duur van de redelijke termijn is afhankelijk van de gevolgen van de verlaging of beëindiging van de subsidie. Daarbij spelen de aard van de subsidie en de gesubsidieerde activiteiten een rol. De belangrijkste overwegingen zijn dat:

- de subsidieontvangende instelling de tijd zal moeten worden gegund om verplichtingen jegens derden die redelijkerwijze aangegaan mochten worden op een zorgvuldige manier af te wikkelen. Een belangrijk aandachtspunt is de afvloeiing van het personeel. Indien als gevolg van de subsidieweigering personeel ontslagen dient te worden, zal de instelling ten minste in staat moeten worden gesteld de voorgeschreven opzegtermijnen in acht te nemen. De instelling kan verder geconfronteerd worden met betaling van wachtgelden. Daarnaast kunnen voor de huisvesting langlopende verplichtingen aangegaan zijn;
- het aandeel van de subsidie in de middelen van de instelling van belang is. Naarmate het besluit tot verlaging of beëindiging van de subsidie sterker ingrijpt in de financiële situatie van de instelling, zal deze meer tijd moeten worden gegund om zich op de nieuwe situatie in te stellen;
- om dezelfde reden ook de mate van ingrijpendheid van de wijziging van belang is. Bij een algehele intrekking zal in het algemeen een langere termijn in acht genomen moeten worden dan bij een relatief geringe verlaging van het subsidiebedrag;
- de redelijke termijn bekort kan worden indien de subsidieverlenende instantie aanbiedt de schade te vergoeden of lopende verplichtingen over te nemen.

Aan de hand van deze algemene criteria is gezocht naar een passende afbouwregeling voor de subsidies die worden verlaagd of beëindigd ten gevolge van de doorlichting in 2003. Daarbij is in ogenschouw genomen dat de bescherming van artikel 4:51 van de Awb er niet toe strekt dat alle kosten die voortvloeien uit de bezuiniging voor rekening van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport komen. De subsidieontvanger heeft immers ook een eigen verantwoordelijkheid voor het voortbestaan van de instelling en het ministerie dient over de mogelijkheid te beschikken om bij beleidswijzigingen het subsidie-instrument op een andere manier in te zetten dan voorheen.

Wellicht ten overvloede zij opgemerkt, dat ingevolge artikel 4:84 van de Awb in individuele gevallen van het in deze notitie beschreven beleid afgeweken kan worden indien de instelling anders wegens bijzondere omstandigheden geconfronteerd zou worden met gevolgen die in geen enkele verhouding staan tot het met de beleidsregels te dienen doel.

Afbouwregeling

De afbouwregeling is alleen van toepassing op instellingen waaraan drie of meer achtereenvolgende jaren subsidie is verstrekt voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde voortdurende activiteiten. De afbouwregeling is niet van toepassing op zogenaamde intermediaire organisaties. Daaronder wordt verstaan instellingen die met subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op hun beurt andere organisaties subsidiëren.

Bij brief van 27 juni 2003 zijn de desbetreffende instellingen schriftelijk ervan op de hoogte gesteld dat zij in meerdere of mindere mate geconfronteerd zullen worden met bezuinigingen. Daarbij is de instellingen aanbevolen geen langlopende verplichtingen aan te gaan tot het moment dat het besluit van VWS bekend wordt. Reeds vanaf 27 juni 2003 konden de instellingen dan ook rekening houden met een ingrijpende wijziging van hun subsidie.

Op 22 september 2003 ontvangen de instellingen het besluit tot verlaging of beëindiging van hun subsidie. Er zijn dan vier mogelijkheden:

1. het beschikbare bedrag voor de subsidie wordt met 10% verlaagd;
2. het beschikbare bedrag voor de subsidie wordt met 30% verlaagd. Dit betreft in alle gevallen instellingen waarvan de exploitatiekosten voor meer dan 10% door de subsidie gedekt worden;
3. de subsidiëring wordt met een verlaging van de subsidie voortgezet door een ander departement;
4. de subsidie wordt beëindigd, in welk geval twee situaties worden onderscheiden:
 - a. de subsidie bestaat niet meer dan 10% van de exploitatiekosten van de instelling;
 - b. de subsidie bestaat meer dan 10% van de exploitatiekosten van de instelling.

ad 1. Verlaging van 10 %

Een bezuiniging van 10% zal op korte termijn kunnen worden opgevangen door de subsidieontvanger. Voor zo'n instelling zal in 2004 10% minder subsidie beschikbaar zijn dan in 2003. De desbetreffende instellingen zullen zich daar in het laatste kwartaal van 2003 op voor kunnen bereiden.

ad 2. Verlaging van 30%

Voor grotere bezuinigingen is meer tijd nodig. De redelijke termijn voor een instelling waarvan de subsidie met 30% wordt verlaagd, is een jaar langer dan in de gevallen waarin 10% gekort wordt. In het jaar 2004 wordt een bezuiniging van 10% doorgevoerd. Vanaf 2005 is voor een instelling 30% minder subsidie beschikbaar dan in 2003. De verlaging van 30% is onder meer ingegeven door de mogelijkheid dat instellingen een deel van hun activiteiten door andere organisaties kunnen laten financieren en dat instellingen beter kunnen samenwerken en daarmee doelmatigheidsvoordelen kunnen bereiken. Daarom wordt verwacht dat een verlaging van de subsidie met 30% slechts in beperkte mate zal leiden tot aanvullende kosten voor de afbouw van activiteiten, zoals voor wachtgeld en huisvesting. Eventuele afbouwkosten kunnen instellingen bekostigen uit de geleidelijke verlaging van de subsidie naar 30%.

ad 3. Ander departement

Van een aantal instellingen is geconcludeerd dat subsidiëring niet of niet meer tot de beleidsprioriteiten of de beleidsverantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport behoort, maar wellicht wel ondergebracht kan worden bij een ander departement of een andere overheid. In die gevallen worden met de desbetreffende bestuurders afspraken gemaakt over de voortzetting van de subsidiëring. Hoewel sprake is van een beëindiging van de subsidie door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, zullen de gevolgen voor de instellingen feitelijk veel minder ingrijpend zijn. In alle gevallen wordt in 2004 een bezuiniging doorgevoerd van 10%. Het departement/de overheid dat/die de subsidiëring overneemt, bepaalt de hoogte van de subsidie vanaf 2005.

ad 4. Beëindiging

Beëindiging van de subsidie is, afhankelijk van het aandeel van de subsidie in de exploitatiekosten van de instelling, het meest ingrijpend. Zoals hierboven aangegeven, kunnen twee situaties worden onderscheiden:

- a. de beëindiging van een subsidie, die niet meer dan 10% van de exploitatiekosten per jaar van een instelling beslaat, zal met ingang van 2004 volledig geëffectueerd kunnen worden. Daarmee wordt eenzelfde redelijke termijn geboden als bij een subsidieverlaging van 10% (zie ad 1);
- b. tot beëindiging van een subsidie, die meer dan 10% van de exploitatiekosten per jaar van een instelling beslaat, wordt overgegaan met inachtneming van een redelijke termijn die langer is dan bij een verlaging van de subsidie, en met inachtneming van een afbouwregeling die voorziet in een geleidelijke daling van het subsidiebedrag. Met ingang van 2004 ontvangen de desbetreffende instellingen geen subsidie meer voor continuering van de eerder gesubsidieerde activiteiten, maar voor het afbouwen van die activiteiten, dan wel voor activiteiten die ertoe leiden dat de bedrijfsvoering kan worden voortgezet zonder structurele subsidie van VWS. De afbouwsubsidie in 2004 en 2005 bedraagt 90% respectievelijk 60% van de subsidie voor het jaar 2003. De subsidie kan ook in de jaren vanaf 2006 worden aangewend voor de afbouw van de activiteiten. Met andere woorden: instellingen kunnen de afbouwsubsidie in 2004 en 2005 geheel of gedeeltelijk reserveren voor de redelijkerwijze in 2006 en volgende jaren te maken kosten voor de afbouw van de eerder gesubsidieerde activiteiten. Met de afbouwsubsidie worden de desbetreffende instellingen geacht hun verplichtingen, bijvoorbeeld met betrekking tot wachtgeld en huisvesting, naar eigen inzicht af te wikkelen. De afbouwsubsidie zal niet na afloop van 2005 worden vastgesteld op basis van de werkelijk gemaakte kosten, maar reeds voor aanvang van de afbouwperiode zonder voorafgaande aanvraag worden toegekend. De instellingen ontvangen in 2003 een beschikking

waarin de afbouwsubsidie onmiddellijk wordt vastgesteld en waarin de wijze van betaling in 2004 en 2005 wordt vastgelegd. Van instellingen wordt daarna ook geen verantwoording verlangd.

Samenvattend overzicht

In onderstaand overzicht is de afbouwregeling schematisch weergegeven:

bezuiniging	subsidiebedrag (index: 100 = 2003)			
	2003	2004	2005	2006 e.v.
10%	100	90	90	90
30%	100	90	70	70
vanaf 2004 ander departement	100	-	-	-
100% op:				
• subsidie =10% exploitatie	100	0	0	0
• subsidie > 10% exploitatie	100	90	60	reserveringen

* * *